

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

INFORMACIJA

o projektnim prijavama pripremljenim za podnošenje u okviru 30. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije i 10. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata kroz Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Uvodne informacije

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO) predstavlja zajedničku finansijsku platformu Evropske komisije, međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih donatora, koja je pokrenuta 2009. godine, s ciljem obezbjeđivanja finansijske i tehničke pomoći za strateške investicije. Kroz ZIO moguće je predložiti projekte na nacionalnom i regionalnom nivou iz oblasti energetike i energetske efikasnosti, saobraćaja, životne sredine, društvenih djelatnosti i digitalne infrastrukture. Posredstvom ZIO, uz jasno definisanje prioriteta i paketa pomoći za strateška ulaganja i institucionalnu reformu u region, doprinosi se evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana, kroz pružanje podrške investicijama kojima se unaprijeđuje rast, kao i podsticanje regionalne saradnje i povezanosti. Naime, kroz ZIO se mogu podnijeti projektne prijave kroz pozive tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije, kao i kroz pozive za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata.

Posredstvom poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije mogu se podnijeti projektne prijave za pripremu projektne dokumentacije za sve faze pripreme infrastrukturnog projekta, što EU podržava sa 100% bespovratnih sredstava EU. Kroz ZIO, Evropska komisija odobrava bespovratna sredstva za finansiranje izrade projektne dokumentacije i obezbjeđivanje tehničkih preduslova za početak sprovođenja projekata, dok se sprovođenje projekta finansira kroz kreditna sredstva međunarodnih finansijskih institucija i eventualno kroz bespovratna sredstva EU.

Posredstvom poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata, Evropska komisija, u skladu sa definisanom metodologijom, opredjeljuje određeni procenat sredstava za bespovratnu podršku investiciji, što je zavisno od poziva podložno izmjenama, dok ostatak države obezbijeduju kroz kreditno zaduživanje kod neke od međunarodnih finansijskih institucija (Evropska investiciona banka (EIB), Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Razvojna Banka Savjeta Evrope (CEB), Njemačka razvojna banka (KfW), Francuska razvojna agencija (AFD), Svjetska banka (WB)). To je ujedno i jedan od potrebnih uslova za prijavu projekata.

U skladu s osnovnim principima funkcionisanja Zapadnobalkanskog investicionog okvira (ZIO), Operativni odbor ZIO je u decembru 2023. godine donio odluku o raspisivanju 30. poziva za tehničku podršku u pripremi projektne dokumentacije i 10. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata. Dostavljanje projektnih predloga kroz navedene pozive odnosi se na nove ili postojeće projekte u oblasti održivog saobraćaja, čiste energije, digitalne budućnosti, zaštite životne sredine i klimatskih promjena i razvoja ljudskih resursa.

Rok za dostavljanje projektnih predloga za oba poziva je 23. februar 2024. godine.

Projektne prijave u okviru 30. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije kroz ZIO

U predviđenom roku u okviru 30. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije Ministarstvu evropskih poslova podnijete su **četiri projektne aplikacije** od strane Ministarstva energetike i rudarstva (1) i Ministarstva saobraćaja i pomorstva (3).

1. Izgradnja novog 110 kV dalekovoda Virpazar-Briska Gora-Ulcinj sa nastavkom na 110/35 kV Virpazar i 110/35 kV Ulcinj, Crna Gora

Glavni ciljevi projekta su stvaranje uslova za plasman energije iz obnovljivih izvora – vjetroelektrane Krnovo i Možura i solarne elektrane Briska Gora. Projekat će doprinijeti sigurnijem i pouzdanijem snabdijevanju električnom energijom Opštine Ulcinj, koju sada napaja samo preko 110kV dalekovoda Bar-Možura-Ulcinj. Ukupna vrijednost projekta iznosi **28,8 miliona eura**, dok se projektom tehničke podrške traže bespovratna sredstva u iznosu od **1,3 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

2. Izrada studije izvodljivosti, glavnog projekta, ekološke studije i tenderske dokumentacije za izgradnju željezničkog kraka pruge do željezničke stanice Aerodrom Podgorica u Crnoj Gori;

Glavni cilj projekta je obezbijediti kompaktnu povezanost Aerodroma Podgorica otvorenom željezničkom prugom kao i obezbijediti društveno-ekonomski razvoj teritorija Crne Gore i Srbije, povećati kapilarnost mreže, obezbijediti homogenu distribuciju saobraćajnih tokova na datim teritorijama, obezbijediti podjelu vidova saobraćajnih tokova na drumski, željeznički i vazdušni transport. Ukupna vrijednost projekta iznosi **25,44 miliona eura**, dok je projektom tehničke podrške planirana izrada studije izvodljivosti, glavnog projekta, ekološke studije i tenderske dokumentacije za izgradnju željezničkog kraka pruge do željezničke stanice Aerodrom Podgorica u Crnoj Gori traže bespovratna sredstva u iznosu od **1,04 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

3. Izrada glavnog projekta, ekološke studije i tenderske dokumentacije za rekonstrukciju i povezivanje između željezničke stanice Bar sa lukom Bar u Crnoj Gori

Glavni cilj projekta je poboljšati ukupno stanje i kapacitet željezničke veze između željezničke stanice Bar i luke Bar u Crnoj Gori, obezbijediti kompaktnu povezanost luke

Bar sa otvorenom železničkom prugom, obezbijediti bolju frekvenciju saobraćaja i kontrolu tereta, povećati bezbjednost i funkcionalnost željezničke veze kao i smanjenje troškova redovnog održavanja veza. Ukupna vrijednost projekta iznosi **69,3 miliona eura**, dok je projektom tehničke podrške planirana priprema glavnog projekta, ekološke studije i tenderske dokumentacije za rekonstrukciju i povezivanje između željezničke stanice Bar sa lukom Bar u Crnoj Gori traže bespovratna sredstva u iznosu od **2,04 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska investiciona banka (EIB).

4. *Izrada glavnog projekta za sanaciju 17 željezničkih staničnih zgrada i pomoćnih objekata na pruzi Vrbnica-Bar u Crnoj Gori*

Glavni ciljevi projekta su obezbijedivanje bezbjednosti, funkcionalnosti i proširenja korišćenja željezničkih usluga, smanjenje troškova održavanja staničnih zgrada, smanjenje amortizacije, povećana udobnost putnika, tačne i blagovremene informacije o korisnicima kao i pristupačnost za putnike sa invaliditetom. Ukupna vrijednost projekta na listi iznosi **59,79 miliona eura**, dok se projektom tehničke podrške za pripremu glavnog projekta, studije za sanaciju 17 željezničkih staničnih zgrada i pomoćnih objekata na pruzi Vrbnica-Bar u Crnoj Gori i tenderske dokumentacije traže bespovratna sredstva u iznosu od **2,09 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

Projektne prijave u okviru 10. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata kroz ZIO

U predviđenom roku u okviru 10. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata Ministarstvu evropskih poslova podnijeto je **osam projektnih aplikacija** od strane Ministarstva energetike i rudarstva (3), Ministarstva turizma, ekologije održivog razvoja i razvoja sjevera (5).

1. *Izgradnja DV 110 kV Herceg Novi – Vilusi, rekonstrukcija 110/35 kV TS Vilusi i proširenje 110/35 kV TS Herceg Novi, Crna Gora*

Glavni cilj projekta je sigurnost u snabdjevanju energijom, razvoj konkurentnog energetskog tržišta i održivi energetski razvoj. Projekat treba da doprinese sigurnijem i pouzdanijem snabdjevanju opštine Herceg Novi električnom energijom, priključenju obnovljivih izvora električne energije na području Vilusa i Dragalja, formiranje 110 kV prstenova u prenosnoj mreži i rasterećenje ostalih dalekovoda 110 kV. Ukupna vrijednost projekta iznosi **18,6 miliona eura**, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **3,48 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

2. *CEDIS pametna digitalizacija – faza I, Crna Gora*

Glavni cilj projekta je sigurnost u snabdjevanju energijom i uspostavljanje održivog energetskog razvoja. Projekat treba da doprinese bržem i boljem povezivanju obnovljivih izvora električne energije na distributivnoj mreži, boljem i sigurnijem snabdjevanju električnom energijom kompletne potrošnje svih trafostanica koje su obuhvaćene projektom kako na nivou potrošača tako i na nivou proizvođača električne energije. Ukupna vrijednost projekta iznosi **26,3 miliona eura**, dok se kroz investicioni

grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **5 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

3. Izgradnja TS 400/110 kV Brezna – II faza, Crna Gora

Glavni cilj projekta je obezbijedenje sigurnosti u snabdjevanju energijom, razvoj konkurentnog energetskeg tržišta, održivi energetski razvoj. Projekat će doprinijeti daljem razvoju prenosne mreže u cilju povezivanja obnovljivih izvora energije, stvoriće se preduslov za razvoj još 400 kV interkonekcije prema Bosni i Hercegovini, čime će se smanjiti gubici električne energije. Ukupna vrijednost projekta iznosi **35,92 miliona eura**, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **7 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj. (EBRD)

4. Unapređenje sistema za prikupljanje otpadnih voda u opštinama Nikšić i Pljevlja, Crna Gora

Glavni cilj projekta je unaprijeđenje kvaliteta životne sredine u Crnoj Gori u skladu sa pravnim tekovinama EU u oblasti vodoprivrede. Specifični cilj ove akcije je unapređenje upravljanja i tretmana otpadnih voda uključujući fizičku infrastrukturu na dvije lokacije u Crnoj Gori (Nikšić i Pljevlja) kroz izgradnju mreže otpadnih voda i crpne stanice u Nikšiću, odnosno unapređenje sistema upravljanja otpadnim vodama u opštini Pljevlja kroz II fazu unapređenja kanalizacione mreže. Ukupna vrijednost projekta iznosi **32,74 miliona eura**, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **18,27 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska investiciona banka (EIB).

5. Unapređenje sistema vodosnabdijevanja u Prijestonici Cetinje, Crna Gora

Glavni cilj projekta je doprinos zaštiti prirodnih vodnih resursa Crne Gore, unapređenje baze vodovodne infrastrukture i razvoj održivog sistema vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje kroz rekonstrukciju postojeće vodovodne infrastrukture i izgradnju elektrane na solarni pogon koja će biti izvor električne neergije za potrebe funkcionisanja sistema za vodosnabdjevanje na Cetinju. Ukupna vrijednost projekta iznosi **25,18 miliona eura**, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **15 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska investiciona banka (EIB).

5. Infrastruktura vodosnabdijevanja i prikupljanja otpadnih voda na Jadranskoj obali – Bokokotorski zaliv

Glavni ciljevi projekta su: 1) izgradnja kanalizacionog sistema u Perastu; 2) izgradnja vodovoda u Perastu; 3) izgradnja vodovoda Prčanj-Stoliv; 4) izgradnja kanalizacione prenosne linije Stoliv-Prčanj; 5) izgradnja podmorskog prenosnog kanalizacionog cjevovoda od Perasta do Stoliva, uključujući glavnu transmisijsku pumpnu stanicu; 6) izmještanje, nabavka i montaža kablovskih vodova 2x10kv za CEDIS (Crnogorski elektrodistributivni sistem). Ukupna vrijednost projekta iznosi **38,46 miliona eura**, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **14,37 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Njemačka razvojna banka (KfW).

6. Vodovod i sanitacija na Crnogorskom primorju, faza V, komponenta 2 – Opština Tivat

Glavni ciljevi projekta su: 1) proširenje kanalizacionog sistema u Donjoj Lastvi; 2) djelimična zamjena glavnog prenosnog cjevovoda za naselje Plavi Horizonti; 3) proširenje sekundarne kanalizacione mreže u višim zonama naselja Gornji Kalimanj; 4) zamjena distributivnog cjevovoda u Donjoj Lastvi; 5) zamjena potisnih i razvodnih cjevovoda u naselju Radovići (druga visinska zona, rekonstrukcija glavnog kanalizacionog kolektora u Donjoj Lastvi i Seljanovu. Ukupna vrijednost projekta iznosi **38,39 miliona eura**, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **23,25 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Njemačka razvojna banka (KfW).

7. Vodosnabdijevanje i sanitacija u Ulcinju – Faza 1- Komponenta 2: Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) i prateće infrastrukture

Glavni cilj projekta je unapređenje životne sredine u primorskom dijelu opštine (Mala plaža), Port Milena, Donji Štoj, što će takođe rezultirati poboljšanjem uslova života građana Ulcinja. Stvoriće se neophodni uslovi za značajna ulaganja u opštini, posebno u dijelu Donjeg Štoja. Ukupna vrijednost projekata iznosi **74,49 milion eura**, dok se kroz investicioni grant traže bespovratna sredstva u iznosu od **43,76 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Njemačka razvojna banka (KfW).

Uzimajući u obzir značaj realizacije gore navedenih projekata za dalji razvoj Crne Gore i ubrzanja procesa pristupaju EU, neophodna je saglasnost Vlade Crne Gore za podnošenje projektnih predloga, kako bi nacionalni IPA koordinator bio ovlašćen za preuzimanjem daljih koraka, koji se odnose na zvanično podnošenje projektnih prijava, kako bi se pristupilo razmatranju i ocjenjivanju istih, koje su dostavljene Ministarstvu evropskih poslova od strane resornih ministarstava.